

STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN

Asaa Børnehave
2022

Indhold

Indhold	2
Hvem er vi?	3
Læreplansblomsten	4
KVALid	5
Børnesyn.....	6
Dannelse og børneperspektiv.....	7
Leg.....	7
Læring	8
Børnefællesskaber	8
Pædagogisk læringsmiljø, herunder arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer	9
Forældresamarbejde	9
Børn i udsatte positioner	10
Sammenhænge, herunder inddragelse af lokalsamfundet.....	10
De seks læreplanstemaer	11
Evalueringskultur	11
Alsidig personlig udvikling.....	13
Social udvikling	16
Kommunikation og sprog	18
Krop, sanser og bevægelse	21
Natur, udeliv og science	24
Kultur, æstetik og fællesskab.....	28

Hvem er vi?

Asaa Børnehave er et ganske særligt sted ☺

Vi er et kommunalt dagtilbud centralt beliggende i Asaa by, -et lille lokalsamfund på den nordjyske østkyst, hvor man interesserer sig for hinanden og det samfund, man er en del af. Her deler vi matrikel med SFO Rusen i nyrenoverede rammer og har en ny legeplads, som udgør rammen for de udendørs legemiljøer.

Hallen er vores nærmeste nabo, og skolen ligger blot et stenkast herfra. Ligeledes har vi kort afstand til både skov, strand og hav. Med andre ord har vi det hele lige indenfor rækkevidde.

Asaa børnehave er normeret til 55 børn i alderen 2,10 - 6 år og er omfattet af Brønderslev Kommunes minimumskapacitet, hvilket betyder, at børnehaven minimum har en grundnormering på 41 børn, uanset indskrivning. I skrivende stund er der indskrevet 30 børn, der er aldersmæssigt fordelt på to stuer.

Medarbejdergruppen består af 5 fuldtidsansatte pædagoger, incl. leder, samt en medarbejder i flexjob.

Medarbejdere og børn er tilknyttet en fast stue, -det er her, de hører til, og det er her, de primært spiser deres måltider, gennemgår dagen og har samling. Såvel børne- som vokseninitieret leg og aktiviteter foregår dog i varierede fællesskaber på tværs af alder, køn, interesser mv., hvor børnene i børnehøjde lærer sociale spilleregler og udvikler sig personligt, sprogligt og motorisk, samtidig med de er optaget af et fælles tredje, -hulebyggeri, togbane eller noget helt andet.

Asaa Børnehave har indenfor det sidste år været i en rivende pædagogisk udvikling, hvorfor det ikke giver mening at kigge tilbage på tidligere pædagogiske læreplaner. Indeværende pædagogiske plan er således grundlaget for det nuværende og fremadrettede pædagogiske arbejde i Asaa Børnehave. Arbejdet med udarbejdelsen af den pædagogiske plan er foregået i foråret 2022, hvor den samlede medarbejdergruppe har haft indflydelse på indholdet, inden den er præsenteret og yderligere kvalificeret af Asaa Børnehaves forældrebestyrelse.

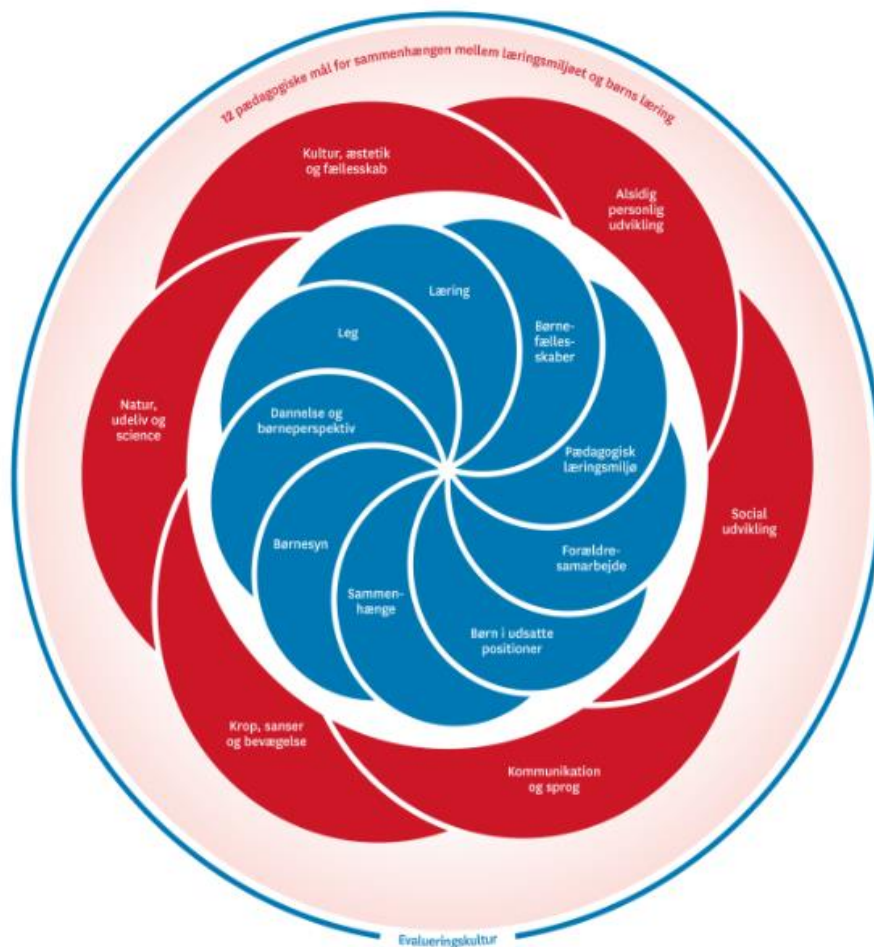
Foruden den pædagogiske plan arbejdes der i Asaa ud fra nogle pædagogiske principper, der tager sit afsæt i Dagtilbudsloven, rammerne for Den styrkede pædagogiske Læreplan og Brønderslev Kommunes børnesyn.

Pædagogiske principper i Asaa Børnehave

- Vi er nærværende og omsorgsfulde.
- Det er forbudt at skælde ud,
-vi giver altid handlemuligheder i stedet.
- Børn deltager altid, hvor de kan.
- Vi arbejder altid i mindre læringsmiljøer.
- Vi udvider altid barnets sprog og inddrager dets perspektiver.
- Vi planlægger og evaluerer med børnene.
- Vi undgår ventetid børnene i aktiviteter og rutinesituationer.
- Vi inddrager forældre i løsninger – hurtigt.

Læreplansblomsten

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et dynamisk dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde. Seneste opdaterede version af læreplanen lægges på institutionens hjemmeside hvert andet år, men kan rekvireres ved kontakt til dagtilbudsleder/daglejerpædagog. I løbet af de to år, er læreplanen et arbejdsredskab for dagtilbuddet hvor planen gennemgår løbende evaluering og justering. Det fremgår af den pædagogiske plan, hvordan der hele dagen arbejdes med at etablere inkluderende læringsmiljøer og børnefællesskaber, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børn de bedste muligheder for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, der består af en række centrale elementer der er kendetegnende for den forståelse og tilgang hvormed der arbejder med børns udvikling, dannelse, læring og trivsel. Centralt i dette er Brønderslev Kommunes Børnesyn, hvorfor dette præsenteres indledningsvist.

De pædagogiske læringsmiljøer beskrevet i denne pædagogiske plan er tilrettelagt, så de inddrager hensynet til børns perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet og til den aktuelle børnegrupperes sammensætning og forudsætninger.

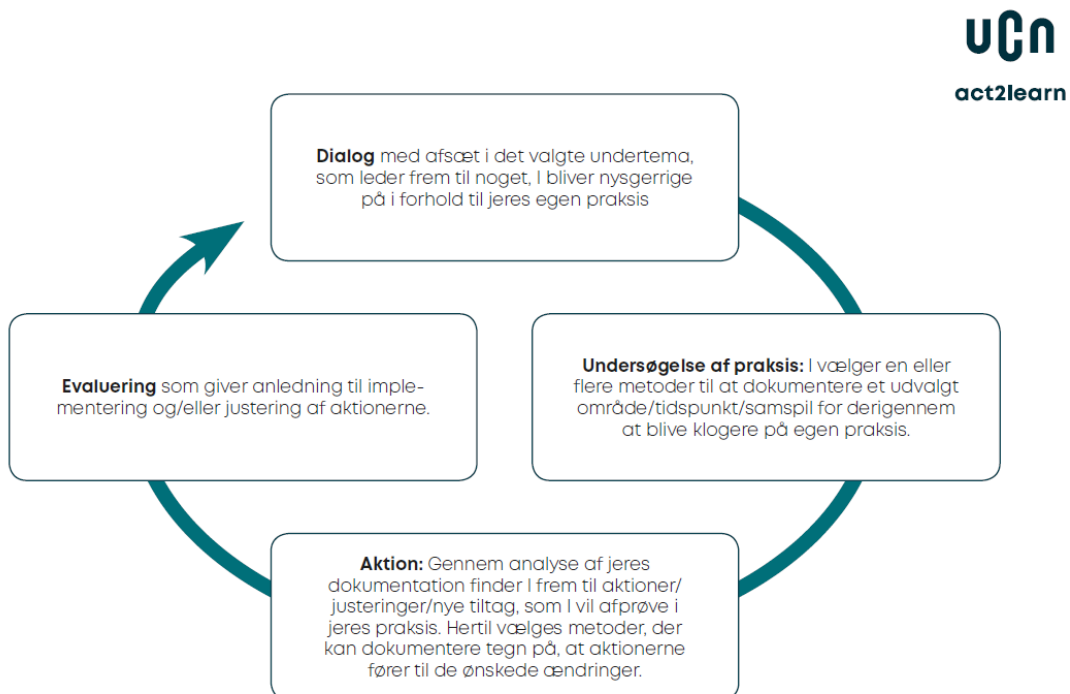
KVALid

KVALid står for Kvalitet i dagtilbud og er et dialogbaseret værktøj til systematisk selvevaluering, der arbejdes med på hele dagtilbudsområdet. Arbejdet har været i gang siden efteråret 2020.

Gennem aktionslæring og med afsæt i kvalitetskriterierne i KVALid, undersøger, udforsker og evaluerer vi løbende vores pædagogiske praksis.

Med KVALid arbejdes der med rammerne omkring barnet – altså læringsmiljøet. Her kigges både på struktur, proces, børneperspektiv og læreplanen, i tråd med Børnesynet.

Når der arbejdes med KVALid er det i en aktionslæringstilgang. Nedenstående model viser et loop i aktionslæringstilgangen.

B Ø R N E S Y N

BØRNESYN

Det enkelte barn er ligeværdigt, unikt og indeholder masser af ressourcer og udviklingspotentialer. Barnet udvikler sig og lærer gennem relationer til andre – såvel børn som voksne i et forpligtende fællesskab.

Barnet skal forstås ud fra de sammenhænge, det indgår i og ud fra de betingelser det har for at handle. Barnets adfærd kan derfor ikke ses løsrevet fra de voksnes praksis og slet ikke løsrevet fra de rammer og regler de voksne sætter op for børnenes liv med hinanden.

- For at forstå barnet, skal vi voksne undersøge barnets baggrund og hverdag
- Barnet er aldrig et problem, men det kan være en del af en problematik – og så har vi som voksne ansvaret.
- Barnets trivsel og udvikling påvirkes af hvilken tilgang og sprog, vi voksne anvender i kontakten med barnet

SOM FAGPROFESSIONEL I BRØNDERSLEV KOMMUNE BETYDER DET:

- At du er bevidst om, at den måde du forstår barnet på og det sprog du bruger, har afgørende betydning for barnets udvikling og muligheder.
- At du tager ansvar for at finde ud af hvad det er der i omgivelserne står i vejen for barnet, hvis barnet ikke lykkes ift. de krav og forventninger vi stiller i dagplejen, daginstitutionen og i skolen.
- At du aldrig beskriver et barn negativt - for så er det umuligt at forandre sig som barn
- At du kan tænke ud fra flere perspektiver, fordi virkeligheden altid kan se anderledes ud og kan ændres. Derfor benytter du flere forskellige tilgange for at barnet skal lykkes.
- At du er bevidst om at et fællesskab ikke udvikles ved at fokusere på individer – men snarere omvendt: Fællesskabet er rammen for individets dannelse og udvikling
- At du er bevidst om, at forældres holdninger og deltagelse i børnenes liv, har betydning for børnenes fællesskaber

På dagtilbudsområdet i Brønderslev Kommune arbejder vi ud fra et fælles Børnesyn. Dette danner grundlag for vores pædagogiske praksis. Børnesynet har en betydning for den

måde, vi møder børnene på. Vi ser børn som kompetente aktører, der har brug for omsorg, udfordringer og positive forventninger. Sproget skaber virkeligheden og vi arbejder derfor bevidst med narrativer. Vores dagtilbud skal danne rammen for det gode børneliv, og vi arbejder ud fra en erkendelse af, at alle børn har brug for at være en del af et fællesskab, hvor de føler sig set, hørt og forstået. Vi ser børnenes initiativer og perspektiver som noget centralt i forhold til at udvikle selvværd og gå-på-mod. Børnene skal opleve glæde ved at lære, hvorfor vi har ansvar for at have fokus på dette igennem hele vores dag. Med KVALid har vi fokus på at opkvalificere læringsmiljøerne omkring børn, da barnets forudsætninger skal forstås ud fra de rammer, som barnet indgår i - og de muligheder de har for at handle.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

I det daglige arbejde har vi hele tiden fokus på at agere ud fra Børnesynets intentioner. To gange årligt afholdes en fælles intro-dag for nye medarbejdere på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der introduceres til Børnesynet, den systemiske tilgang, den sammenhængende børnepolitik og arbejdet med udvikling i fællesskaber. Børnesynet er vedhæftet stillingsopslag, når vi søger nye medarbejdere på dagtilbudsområdet. Dette sikrer et indblik i vores tilgang helt fra starten af ansættelsesforholdet.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal opleve at have indflydelse på deres hverdag og inviteres til aktiv deltagelse i egen læring. Dannelsesprocessen sker hele dagen, da der opstår mange daglige situationer, hvor barnet skal agere i samarbejde med andre. Det er i denne proces vi skaber forudsætninger for, at barnet oplever at være medskabende af egen læring. Det er ligeledes i denne proces, at børnene kan lære, at verden er større end dem selv, og at det er en fælles opgave at passe på hinanden og på fællesskabet.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Børnene i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og for at styrke den demokratiske forståelse. Gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer inviteres barnet til at være aktivt deltagende og have reel indflydelse på dagligdagen og aktiviteterne i institutionen. De voksne støtter børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, så de oplever at være en del af et demokratisk og mangfoldigt fællesskab.

Leg

Legen har værdi i sig selv og er grundlæggende for børnenes sociale og personlige læring, trivsel og udvikling. Derfor udgør legen et særdeles vigtigt element i vores forståelse af den måde, hvorpå børn tilegner sig livserfaringer. Børns nysgerrige og eksperimenterende tilgang til verden og legen skal imødekommes og prioriteres i det daglige arbejde. Vi ser den frie og spontane leg som en vigtig del af barnets hverdag - her har barnet mulighed for at udvikle selvbestemmelse og indflydelse sammen med andre. Legen skal ske på børnenes præmisser, men kan rammesættes af de voksne, så den udvikles og nuanceres i samarbejdet.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi voksne går foran, ved siden af og bagved børnene i både voksen- og børneinitieret leg. Vi arbejder ud fra ICDP, som understøtter samspillet og hvor den voksne har ansvaret for

relationen. Vi arbejder med at inddele læringsrummene med plads til mindre grupper, både indendørs og udendørs.

Læring

Børns læring i dagtilbud skal forstås bredt og handler om at understøtte børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling. Det indebærer bl.a. at stimulere børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd, sprog og motorik, hvilket sker gennem fx leg, relationer og udforskning. Børns læring tænkes ind i den daglige praksis på tværs af strukturer. Vi har fokus på at skabe læringsmiljøer, der sikrer deltagelsesmuligheder for alle og at processer er meningsgørende og motiverende for børnene. Trygge relationer i fællesskabet har stor betydning for børnenes læringslyst, da det er i samarbejde med andre, at læring og udvikling kan finde sted. Børns læring finder sted i både børne- og vokseninitierede aktiviteter, leg og rutinesituationer, og et stærkt pædagogisk læringsmiljø har derfor fokus på kvaliteten i alle typer af situationer gennem hele dagen.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at tilrettelægge læringsmiljøer med udgangspunkt i muligheden for udforskning og udfoldelse af læringsituationer, der understøtter barnets udvikling. Vi har fokus på at balancere fordelingen af børne- og vokseninitierede aktiviteter i løbet af hele dagen og hver dag, så mulighed gives for at læring kan opstå planlagt og spontant. Vi har fokus på at hjælpe børnene med at komme fra idé til handling, med fælles planlægning og sammen finde løsningsmuligheder. Vi har fokus på børnenes nærmeste udviklingszone, således, at der stilles krav og aktiviteter, som børnene har mulighed for at lykkes med og som børnene samtidig lærer af og udvikles gennem.

Børnefællesskaber

Dagtilbuddet skal skabe rum for, at børn kan etablere venskaber og fællesskaber på tværs af alder, køn og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så der er en balance mellem initiativer fra det enkelte barn og hensyn til fællesskabet.

Vi arbejder med inkluderende børnefællesskaber, hvor vi møder barnets behov og viser det, at der er plads til alle i vores fællesskab. Et trygt børnefællesskab er fundamentet for børns sociale liv og trivsel og det er her børn udvikler vigtige kompetencer som engagement og samarbejde med andre børn. Børn lærer her at have indflydelse på eget liv og bidrage til fællesskabet.

Børn indgår hver dag i forskellige meningsfulde fællesskaber, der er motiverende for deres trivsel og læring. Det er både forældre og personale der er ansvarlige for at skabe et inkluderende miljø i institutionen, som alle kan indgå i.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at tilgodese hele børnegruppens behov og interesser og skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor der tages udgangspunkt i den aktuelle børnegruppens forskellige behov, aktivitetsniveau og interesser. Vi er opmærksomme på at være lyttende og indgå i dialog med børnene, samt være opmærksomme på børnenes nonverbale sprog og agere herefter. Vi har fokus på at få alle med og skabe fælles opmærksomhed og støtte alle børn i at have muligheden for at være en del af både vokseninitierede aktiviteter og børnenes egne lege.

Pædagogisk læringsmiljø, herunder arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer

Tilrettelæggelsen af det pædagogiske læringsmiljø skal ske ud fra hensyn til børnenes perspektiver og deres forskellige forudsætninger samt børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges gennem hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske personale arbejder bevidst med både leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner, så børnenes trivsel og læring er i fokus i alle situationer.

Udgangspunktet for børns læring er et trygt og inspirerende pædagogisk læringsmiljø. Læringsmiljøer, både ude og inde, skal understøtte de værdier den pædagogiske praksis bygger på, den faglige tilgang til den aktuelle børnegruppe samt den kvalitet vi gerne vil opnå.

Børnemiljøer skal forstås bredt og dækker over det samlede fysiske, psykiske og æstetiske miljø.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi arbejder med læring hele dagen, hver dag, hvilket er afspejlet i kvaliteten i de rutineprægede situationer og i vores indretning af de fysiske læringsmiljøer, både ude og inde. I indretningen af læringsmiljøer inddrager vi børnenes perspektiver og den aktuelle børnegruppes behov og arbejder bevidst med mulighederne for læring. Via blandt andet Børnesynet og KVALid justerer vi løbende læringsmiljøerne *omkring* det enkelte barn og børnegruppen.

Forældresamarbejde

Samarbejdskultur er et fælles ansvar mellem institutionen og hjemmet som understøtter det pædagogiske arbejde. Dette gør vi ved at inddrage forældrenes viden og personalets faglighed om børns læring, trivsel, udvikling og dannelse og centrere samarbejdet om dette.

Det kan også involvere, at personalet informerer forældrene om det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet, og at det pædagogiske personale vejleder forældrene efter behov og understøtter barnets læring i familien. Samarbejdet skal være baseret på tillid, tilpasses den enkelte families behov og have fokus på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at anse alle forældre som værdifulde samarbejdspartnere, hvor tillid skabes ved at forældrenes værdier, kultur og synspunkter respekteres, og der tages initiativ til kontakt og dialog med gensidig udveksling af informationer. Vi har fokus på regelmæssigt at afholde møder med forældre og arrangementer, hvor indholdet blandt andet er præget af hvad forældrene er optagede af. Vi har fokus på at have en systematik for hvordan nye forældre bydes velkommen og sikres den rette information før, under og efter opstart. Vi anvender kommunikationsplatformen Aula, der er med til at styrke samarbejdet mellem forældre og institution og giver forældrene mulighed for at følge med i hverdagen og den pædagogiske praksis i institutionen.

Børn i udsatte positioner

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det understøtter læring, udvikling, trivsel og dannelse hos børn i udsatte positioner. Med børn i udsatte positioner menes der bl.a. børn med svag socioøkonomisk baggrund og med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, men udsathed er et dynamisk fænomen, og alle børn kan, i perioder, opleve at stå uden for børnefællesskabet i løbet af deres tid i dagtilbud. Børn i udsatte positioner har i særlig grad brug for at blive mødt med positive forventninger og opleve, at de er en betydningsfuld del af fællesskabet. De skal udfordres og opleve mestring i voksen- og børneinitierede lege og aktiviteter. Kvaliteten af samspillet mellem barnet og det pædagogiske personale samt den generelle kvalitet i dagtilbuddet har særlig stor betydning for børn i udsatte positioner.

Alle børn er unikke og har forskellige forudsætninger. Derfor tilrettelægger vi den pædagogiske praksis således, at alle har lige deltagelsesmuligheder i betydningsfulde fællesskaber. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

I Brønderslev Kommune betyder det at vi...

Vi har fokus på etableringen af stærke læringsmiljøer for alle børn og tilbyder læringsmiljøer der bedst muligt tilgodeser det enkelte barns behov. Heri indgår en hensigt om at fordele børn i udsatte positioner fx børn med sproglige og/eller sociale vanskeligheder, i de institutioner der kan imødekomme disse vanskeligheder. Derfor har vi oprettet såkaldte *pluspladser* i udvalgte institutioner.

Sammenhænge, herunder inddragelse af lokalsamfundet

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så børnene oplever sammenhæng i overgangene. At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs sker i et tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og SFO/fritidshjem. Det sidste år i dagtilbud bliver det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt med skoleforberedende aktiviteter. Det handler bl.a. om, at børnenes nysgerrighed stimuleres, og at børnene støttes i fx at fordybe sig og være vedholdende. Dagtilbuddets arbejde med børnenes trivsel og deltagelse i børnefællesskaber og evner til at danne relationer er desuden en vigtig del af de skoleforberedende aktiviteter.

De vigtige overgange i børns liv, har stor betydning for deres trivsel og arbejdet med at forberede børn på denne overgang er en stor del af deres institutionsliv. Arbejdet understøtter børns lyst til at lære og giver dem mod på nye oplevelser.

Samarbejdet med lokalsamfundet kan indebære forløb med biblioteker, idrætsforeninger, museer, plejehjem, erhvervsliv mfl. Det er det pædagogiske personale der sikrer, at eventuelle samarbejder, foregår indenfor den pædagogiske ramme, samt at de altid har børns trivsel, læring, dannelse og udvikling for øje.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Den sidste tid i nuværende dagtilbud skal der arbejdes med at skabe sammenhæng til kommende dagtilbud for at sikre den gode overgang i overensstemmelse med "Formålsbeskrivelsen og handleplan for den gode overgang". Vi laver overgangsbeskrivelser i Hjernen&Hjertet.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i de seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. De seks læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden og forekommer i praksis ikke som adskilte temaer. Der kan hentes inspiration i KVALid materialet.

Vi arbejder ud fra en bred læringsforståelse, som særligt er kendetegnet ved nærværende voksne, som har opmærksomhed på børnenes behov og initiativer. Vi arbejder med mindre læringsmiljøer, hvor vi skaber muligheder og tilbud til børnene, som støtter deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Integrerede institutioner skal udarbejde to planer – én for vuggestuen og én for børnehaven.

Et vigtigt aspekt i dette arbejde er evaluering, hvorfor dette præsenteres først herunder.

Institutionerne kan finde inspiration til arbejdet her:

[Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold | emu danmarks læringsportal](#)

Evalueringskultur

I Brønderslev Kommunes dagtilbud forholder vi os løbende til vores pædagogiske praksis. Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø, børnegruppens og det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis og dokumentation heraf, styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegrupes behov.

Hos os betyder det, at...

Evaluering handler om mere end blot det vi ser og oplever som fagpersoner i børnehaven. For til fulde at kunne justere læringsmiljøet med henblik på at skabe trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn har vi brug for såvel børnenes som forældrenes perspektiver.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Smitte og bikube anvendes til beskrivelse af aktiviteter.*
Smitte'en indeholder beskrivelser af mål, mens bikuben synliggør den læring der er mulig indenfor de seks læreplanstemaer.
- *KVALid (-et redskab til dialog, evaluering og udvikling af kvalitet i dagtilbud med afsæt i det fælles pædagogiske grundlag) anvendes i praksis.*
Min. to gange om året laves et KVALid-forløb med henblik på at justere den pædagogiske praksis og dermed de pædagogiske læringsmiljøer.
- *Vi inddrager børneperspektivet.*
Fire gange årligt laves der børneinterview, hvor ud fra børnene bidrager til, hvad der skal være af aktivitetsmulighed i de enkelte legeområder. Børnene kommer med ideerne, hvorefter det er op til medarbejderne at lave udvælgelsen og sætte rammen for læringsmiljøerne, så de bliver inspirerende og attraktive for børnene.
- *Vi inddrager forældreperspektivet.*
Ud over at have en aktiv forældrebestyrelse, afholder vi et årligt forældremøde samt et årligt tilbud om samtale vedr. hvert enkelt barn, hvor forældreperspektivet kommer i spil. Fx afrundes alle samtaler med en evaluering af samtalen, hvor der

spørges ind til forældrenes oplevelse og udbytte af samtalen. I forbindelse med opstartssamtaler spørges der yderligere ind til mængden og oplevelsen af det udsendte informationsmateriale fra børnehaven.

➤ *Vi holder kontinuerligt stue- og personalemøder.*

På møderne koordineres og evalueres aktiviteter, daglige rutiner, indsatser vedr. børn mv. med henblik på det fysiske og psykiske arbejdsmiljø samt børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Når vi fx skal planlægge afslutning for børnehavens ældste børn, ser vi tilbage på, hvordan vi gjorde sidst, hvad der fungerede godt, og hvad der var behov for at justere, og lader dette ligge til grund for planlægningen.

Ovenstående har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

- Forældrebestyrelsen har forholdt sig til de 6 læreplanstemaer, i fht. om de oplever sammenhæng mellem det skrevne, og den praksis de ser i Asaa Børnehave, samt i fht. hvordan forældre kan understøtte arbejdet med læreplanstemaerne.
- Medarbejdergruppen har lavet et KVALid-forløb om "Børnesyn, -nærvær og følelser." Forløbet har givet anledning til undersøgelse af hvem der tager initiativ til kommunikationen mellem voksen og barn, samt hvilken betydning det har om børnene har faste pladser eller selv vælger. Forløbet evalueres i juni 2022.
- Der har været afholdt 4 opstartssamtaler.
Flere udtrykker at mængden af opstartsmateriale er fin, -dog fremgår det at ikke alt er læst, hvilket giver anledning til at vi ser ind på, hvad der er vigtigt og justerer mængden.
Samtalerne opleves positivt, -det er godt, vi afsætter god tid til samtalen (ca. 45. min.) Spørgsmålene har været sendt ud på forhånd, således forældrene har været forberedt på, hvad vi skulle tale om.

Inden udgangen af november 2022:

- Medarbejdergruppen har arbejdet med KVALid i fht. "Forældresamarbejde, modtagelse og afsked." Der er samlet data på, om der siges godmorgen og farvel til alle børn, ligesom der er lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt forældrene. Forældrene oplever, at deres børn tages godt imod om morgenen, og at der gives den hjælp, der er behov for. Dog er der enkelte, der ikke er klar over vores rutiner, når man går hjem om eftermiddagen, hvilket går godt i tråd med, at medarbejderne oplever, der er enkelte forældre, der går hjem med deres barn uden at sige farvel. Vi skal derfor have beskrevet vores afskeds-rutiner og have dem formidlet ud til forældrene.
- På stuemøderne arbejdes der min. 4 gange årligt med relationscirklen, hvor hver medarbejder individuelt forholder sig til, hvordan relationen til det enkelte barn er. Dette anvendes efterfølgende til dialog, i fht. om alle børn har en tæt og god kontakt til minimum en voksen, samt til dialog om hvad der skal til for at styrke relationen mellem barn og voksen.
- Der har været fokus på den uformelle dialog med forældre fx i garderoben. Vores erfaring er, at denne dialog er vigtig i fht. samarbejdet om barnet, idet vi flere gange har oplevet at få oplysninger, som forældre måske ikke tillægger stor betydning, men som for os er vigtig information i fht. vores forståelse af barnet, og hvordan vi pædagogisk møder barnet.

Inden udgangen af maj 2023:

- Vi har evalueret jul og fastelavn på vores personalemøder ud fra smitte-modellen. Det er en stadig øvelse at være konkrete i vores målsætning og også at komme det spadestik dybere ned, hvor vi ser ind på, hvad i læringsmiljøet, der fungerer, og hvad der bør justeres.
- Forældrene har været inddraget i en proces i fht. vores nyhedsbrev. Alle har haft mulighed for, via Forms, at svare ind om fx indholdet i nyhedsbrevet opleves relevant. Undersøgelsen viste, at en stor andel læser nyhedsbrevet og finder informationen relevant. Ved nogle af dem, der ikke læser det, handler det fx om længden.
Resultatet er siden blevet bearbejdet i forældrebestyrelsen og medarbejdergruppen, der hver især er kommet med forslag til justeringer mhp. at gøre nyhedsbrevet relevant og overkommeligt for dem, der vælger det fra. Fx at indholdet bliver kort og konkret, -at prosa sorteres fra, eller at der differentieres i, hvor informationen gives (whiteboardtavle, Aula eller nyhedsbrev). Som følge heraf er der kommet fokus på, at børnene bidrager til at fortælle, hvad der er sket i løbet af dagen, i stedet for medarbejderne blot skriver på whiteboardtavlerne.
- Vi har fået en opmærksomhed på evaluering af forældresamtaler. Det er vores oplevelse, at det ikke er optimalt at evaluere samtalen som det sidste i samtalen. Indtrykkene når ikke at bundfælde sig. Vi overvejer, om det er mere optimalt og vil give et mere reelt billede at sende evalueringen efterfølgende som et spørgeskema via Forms.

Inden udgangen af november 2023:

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hos os betyder det, at...

Pippi er vores forbillede, vores inspiration. Pippi siger; "Det har jeg ikke prøvet før, -det kan jeg sikkert godt!" Netop den tilgang til livet ønsker vi for børnene, -at de har mod på at gribe de muligheder, der byder sig og prøve noget af.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Vi arbejder i grupper på tværs af alder, køn, interesser mv.*
Nogle gange er gruppen fastsat ud fra en bestemt aktivitet, som sprogklub eller hal, andre gange tilbydes en bestemt aktivitet, fx "alle mine kyllinger kom hjem" ude på legepladsen, hvor børnene frit kan vælge til og fra.
- *Vi italesætter ligheder og forskelligheder mellem os som individer.*
Det kan være ting som hudfarve, køn, at et barn har brug for pause eller for at

sidde på en pude, men det kan også være små ting, som "du kan lide makrel, men jeg kan bedre lide leverpostej" eller dialog om ynglingsfarver eller andet.

- *Vi er nysgerrige på børnenes interesser og bruger denne viden til at skabe et fælles tredje i gruppen.* Børnenes interesser kan aktivt bruges til at motivere børnene til deltagelse i fællesskaber, men de kan også være en indgangsvinkel til at gøre noget særligt for det enkelte barn. Fx kan der være et barn, der har brug for at blive set/mødt mere positivt af de andre børn. Her kan en særinteresse være det fælles tredje i fht. at skabe læringsmiljøer sammen med andre børn med samme interesse, eller til at højne barnet og sætte fokus på barnets kompetencer, hvorved de bliver mere synlige for de andre. Dette har betydning for det sociale men også for barnets selvforståelse.
- *I Asaa Børnehave skælder vi ikke ud, men tilbyder handlemuligheder.*

Vi ved, skæld ud er ødelæggende for selvværdet, og vores holdning er, at børn ikke skal føle sig forkerte. Når et barn fx gemmer sig og ikke vil på legepladsen, går vi hen til barnet, rækker hånden frem og siger fx; "kom vi skal i garderoben, -vil du gå selv, eller skal jeg følge dig?" Barnet tilbydes således et valg, samtidig med rammen er sat for, hvad der skal ske.

- *Vi italesætter børnenes hensigt og følelser, mhp. at børnene skal føle sig set, hørt og forstået.*

Dette giver børnene en øget selvforståelse og medvirker til at øve dem i at mærke egne følelser/grænser, at vælge til og sige fra. Herigennem opnås ligeledes en øget forståelse for andre.

- *Vi viser anerkendelse verbalt og nonverbalt, og vi opmuntrer og guider børnene til at prøve selv eller prøve nyt.*

Ikke alle børn bryder sig om at byde ind til samling eller være i centrum af rundkredsen i en leg, men ved at vi respekterer barnets grænser og justerer os i fht. at gå foran, ved siden af eller bagved i takt med barnets behov, ser vi, at barnet får mod og udvikler sine personlige kompetencer.

- *Vi anvender systematisk børneinterviews 4 gange årligt som grundlag for udviklingen af små læringsmiljøer.*

Ud fra en plantegning over børnehaven og dens små læringsmiljøer inddrages børnene i, hvilke aktivitetsmuligheder der skal være hvor. I denne proces oplever de, at deres stemme bliver hørt, og de oplever, hvad det vil sige at være en del af en demokratisk proces.

- *Vi sparer med hinanden indbyrdes og med forældrene i fht. at få et nuanceret billede af barnet og gøre det bedst mulige for at fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.*

Internt gælder det i de små ting i hverdagen i fht. placering ved bordet, didaktik i fht. aktiviteter, eller de lidt større ting som hvordan vi bedst muligt understøtter et barn, der er i mange konflikter eller er i en udsat position. Netop i fht. sidstnævnte er forældrene uvurderlige. Vi har forskellige perspektiver på barnet, der hver især er en del af det samlede billede. Vores erfaring er, at når vi sætter fælles mål og arbejder i fælles retning har vi størst sandsynlighed for succes for barnet.

Dette tema har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

- Forældrebestyrelsen vurderer:
  - ✓ Det skrevne giver god mening. Der ses nærvær og aktivitet på børnenes niveau.
  - ✓ Sparring med forældre er noget af det absolut vigtigste.
  - ✓ Det er godt med synliggørelse og med info på Aula i fht. at kunne tale med børnene om, hvad de skal, og hvad de har lavet.

Forældre kan understøtte temaet ved, at:

- ✓ Lade børnene gøre de ting selv, som de reelt selv kan. Fx tage tøj af og på, bære madkasse/taske mv.
- ✓ Følge med på Aula og tavlen i børnehaven.
- I foråret har der en gang ugentlig været en gruppe børn i hallen. Der er vekslet mellem, at børnene har været opdelt efter køn samt i fht. stuetilknytning.
- Ikke at skælde ud er en del af Asaa Børnehaves pædagogiske principper og således en integreret del af den pædagogiske praksis. Fx når et barn hopper i sofaen, siges der, "du må gerne sidde i sofaen." Denne tilgang har mindsket antallet af konflikter i børnehaven og givet en mere ligeværdig relation børn og voksne imellem.

Inden udgangen af november 2022:

- Der har været fokus på at øve konflikthåndtering barn og barn imellem ud fra børnenes individuelle niveau. Der er arbejdet ud fra børneperspektivet i fht. at begge børn har haft tale- og lyttetid mhp. at finde en fælles løsning. Ligeledes er handlinger og bevæggrunde italesat for børnene. Mængden af ord og forklaring er også her tilpasset det enkelte barns niveau. Fx er der børn, der kun skal have nogle få værdibærende ord, mens andre børn har en begyndende forståelse for årsag og sammenhæng.
- Der er arbejdet med selvhjulpethed, fx i garderoben i fht. selv at klare af- og påklædning, samt i fht. måltider, hvor de ældste børn selv har ansvar for at finde kop og madpakke, mens de yngste dækker rullebord sammen med en voksen. Ligeledes er der fx sakse tilgængelige ved måltiderne, så børnene også her oplever selvhjulpethed/mestringsevne ved selv at klippe og få figenstangen ud af indpakningen.
- Der er indført kontinuerlige pauser til enkelte børn. Vi ser, og vi hører fra forældre, at børnene profiterer af pauserne, i fht. at have overskud til det sociale liv samt i fht. at have energi til sidst på eftermiddagen.

Inden udgangen af maj 2023:

- I de første måneder af 2023 har vi deltaget i et pilotprojekt "Kroppe Bevæger" i samarbejde med UCN, hvor fokus har været på bevægelse i fht. børns deltagelsesmuligheder. Forløbet har givet et andet syn på, hvornår og hvordan børn deltager. At bevæge sig i yderkanten, eller at gå til og fra, er også at deltage. Vi oplever, at det at kigge på kan være udslagsgivende for at barnet senere gerne vil deltage mere aktivt.

Ligeledes har vi set, hvordan forberedelse og visuel understøttelse kan gøre en forskel for det enkelte barns lyst og evne til deltagelse. Et område hvor vi har udviklingspotentiale, og som vi ønsker at arbejde videre med.

- Sideløbende med pilotprojektet har vi arbejdet med KVALid "bevægelse og pædagogen som rollemodel." Vi har her fået en ny opmærksomhed på, hvor vi tilbyder eller begrænser børnenes lyst til bevægelse. Vi fandt, at børnene ofte begrænses indendørs, og har efterfølgende haft fokus på også at tilbyde bevægelsesaktiviteter, når vi opholder os indendørs. Vi er på vej, men det er fortsat et område, vi skal arbejde med.

Inden udgangen af november 2023:

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hos os betyder det, at...

I Asaa Børnehave ser vi en tæt sammenhæng mellem den alsidige personlige udvikling og den sociale udvikling. I takt med at børnene udvikler sig på det personlige niveau, -får kendskab og bevidsthed om egne følelser og grænser, bliver de bedre til at genkende, identificere og agere hensigtsmæssigt i fht. følelser og grænser hos andre. De udvikler med andre ord empati.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Børn gør det, der giver mening for dem. -Vi ser bag om børnenes handlinger, italesætter deres hensigt/initiativer og inddrager deres perspektiver.*
Dette sker på forkant af en mulig konflikt, hvor et barn fx tager legetøjet fra et andet barn eller skubber, hvor det i virkeligheden handler om, at barnet gerne vil i kontakt og lege med det andet barn, eller når en konflikt er opstået mellem børnene, hvor vi lytter til begge parter og inddrager børnene i mulige løsninger. Ligeledes opfordrer vi til og italesætter børns hjælpsomhed; "Sikken en god ven du er, når du går over med tegningen til...", eller "hvor er det sødt af dig, at hjælpe .... med at åbne posen."
Når vi italesætter, lytter og inddrager, føler børnene sig set, hørt og forhåbentlig forstået og de oplever, at deres perspektiv, deres handling eller intention har en værdi og bliver anerkendt.
- *Vi italesætter ligheder og forskelligheder mellem os som individer.*
Det kan være ting som hudfarve, køn, at et barn har brug for pause eller for at sidde på en pude, men det kan også være små ting, som "du kan lide makrel, -jeg kan bedre lide leverpostej" eller dialog om ynglingsfarver eller andet.
- *Vi er nysgerrige på børnenes interesser og bruger denne viden til at skabe et fælles tredje i gruppen.*
Børnenes interesser kan aktivt bruges til at motivere børnene til deltagelse i fællesskaber, men de kan også være en indgangsvinkel til at gøre noget særligt for det enkelte barn. Fx kan der være et barn, der har brug for at blive set/mødt mere

positivt af de andre børn. Her kan en særinterese være det fælles tredje i fht. at skabe læringsmiljøer sammen med andre børn med samme interesse, eller til at højne barnet og sætte fokus på barnets kompetencer, hvorved de bliver mere synlige for de andre. Dette har betydning for det sociale men også for barnets selvforståelse.

- *Vi arbejder i små læringsmiljøer på tværs af alder, køn, interesser mv.*
I vokseninitierede aktiviteter er grupperingen ofte fastsat på forhånd fx mhp. at styrke en bestemt læring, som i sprogklubben, eller at give et barn en overskuelig ramme for det sociale samspil.
Andre gange kan børnene frit vælge til og fra, hvorved de får mulighed for at bearbejde virkeligheden gennem leg, at bruge deres fantasi, at inspireres af andre, at øve forhandling/konflikthåndtering og turtagning samt at udforske egne grænser og kompetencer. Dette gælder i både børne- som vokseninitierede aktiviteter.
- *Vokseninitierede aktiviteter starter altid med et "tjek ind."*
Et "tjek ind" er hos os fx en sang, en high five eller andet, der markerer, at nu skal vi være fælles om noget. Det samler opmærksomheden, inden vi taler om, hvad der skal ske.
- *Vi igangsætter bevidst lege, der bidrager til at styrke fællesskabsfølelsen.*
Vi laver små samarbejdslege, hvor man er afhængig af fælles indsats for at lykkes, samt lege hvor man rører hinanden, ud fra devisen "at den man rører, mobber man ikke."
- *Vi anvender systematisk børneinterviews 4 gange årligt som grundlag for udviklingen af små læringsmiljøer.*
Ud fra en plantegning over børnehaven og dens små læringsmiljøer inddrages børnene i, hvilke aktivitetsmuligheder der skal være hvor. I denne proces oplever de, at deres stemme bliver hørt, og de oplever, hvad det vil sige at være en del af en demokratisk proces.

Dette tema har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

- Forældrebestyrelsen vurderer:
  - ✓ Der ses, at det, der gøres i børnehaven, påvirker barnets sociale udvikling i positiv retning.
  - ✓ Det er godt med grupper og forskellige fællesskaber. Børnene lærer at afstemme sig.

- ✓ Udgangspunkt i børns interesser giver nærvær.
- ✓ Man bliver altid mødt af en voksen, og børnene bliver altid mødt og set.
- ✓ Det betyder noget, at den voksne ved modtagelse sidder ned og er i øjenhøjde med børnene.

Forældre kan understøtte temaet ved, at:

- ✓ Tale om dagen/oplevelser med barnet.
  - ✓ Lave legeaftaler udenfor børnehaveregion.
  - ✓ Være på sidelinien, når der er legeaftale.
  - ✓ Deltage i arrangementer; giver noget at være fælles om.
  - ✓ Tale positivt med sine børn om andre folks børn og positivt om relationerne overfor sine børn.
- I foråret har der en gang ugentlig været en gruppe børn i hallen. Her har fokus for de ældste børn været på regellege og fællesskabende lege, hvor børnene gennem leg har øvet at vente på tur, at acceptere at blive fanget mv. For børnehavens yngste børn har fokus været på at være afsted som gruppe samt på grundbevægelserne, -hoppe, hinke, gribe, kaste mv.
  - At se bag om børnenes handlinger tager udgangspunkt i Brønderslev Kommunes børnesyn og er som sådan en del af daglig pædagogisk praksis. Når vi er nysgerrige på, hvad der ligger til grund til en handling, sætter det os i stand til at møde barnet på en måde, hvor barnet føler sig set, hørt og forstået.

Inden udgangen af november 2022:

- Der er arbejdet med KVALid "Forældresamarbejde, modtagelse og afsked," hvor der har været et øget fokus på at få sagt godmorgen til alle. Medarbejderne har været/er rollemodeller for børnene. Børnene spejler vores adfærd, så når vi gentagne gange møder børnene med et smil og siger "godmorgen," lærer børnene "at det er sådan, vi gør" -de dannes så at sige gennem vores adfærd.
- Der er arbejdet med dannelse og social udvikling i fht. børnenes evne til at lytte til hinanden. Fx at lytte til hinanden i konfliktsituationer mhp. at finde en fælles løsning, men også i forbindelse med dialog til samling og måltider, hvor børnene rækker hånden op for at indikere, de gerne vil sige noget, hvor en ad gangen taler og de voksne fx italesætter "nu er det ..., der taler, så er det dig bagefter."
- Børnene har faste pladser ved bordene til måltiderne, da det giver børnene ro at vide hvor de skal sidde og hvem de skal sidde sammen med. Bordplanerne justeres dog løbende i fht. at tilgodese at alle børn skal have mulighed for socialt samvær og dialog. Fx var der en pige, der ved måltiderne var stille og aldrig bød ind i dialogen, men da hun skiftede til et andet bord, ændrede dette sig markant til hun er med i dialogen og fjoller sammen med de andre ved bordet.

Inden udgangen af maj 2023:

- I de første måneder af 2023 har vi deltaget i et pilotprojekt "Kroppe Bevæger" i samarbejde med UCN, hvor fokus har været på bevægelse i fht. børns deltagelsesmuligheder. Forløbet har givet et andet syn på, hvornår og hvordan børn deltager samt på betydningen af vores rollefordeling. Vi var ikke i tvivl om, at vores aktive deltagelse i aktiviteter har en positiv effekt på børnenes lyst til deltagelse. Men hvor stor/afgørende betydning blev rigtig tydelig via forskernes observationer af vores praksis. Hvis begge deltagende medarbejdere tager sig af "de små ting" -et barn der har brug for en arm om sig for at sidde, to børn der begge vil have den samme

ting mv. kommer der langt hurtigere uro i gruppen og fokus på aktiviteten forstyrres/fjernes. Er rollefordelingen derimod tydelig i fht. hvem der er ansvarlig for aktiviteten, og hvem der tager sig af "de små ting", kan det meget vel være fokus forstyrres, men det er mere kortvarigt, og aktiviteten kan fortsættes med større succes.

Det er en læring, vi har in mente og ønsker at arbejde videre med i andre situationer.

- Sideløbende med pilotprojektet har vi arbejdet med KVALid "bevægelse og pædagogen som rollemodel."

Ovenstående har også været aktuelt her. Derudover har vi fået en ny opmærksomhed på, hvor vi tilbyder eller begrænser børnenes lyst til bevægelse. Vi fandt, at børnene ofte begrænses indendørs, samt at vi ikke altid udnytter vores rammer optimalt. Fx giver det ikke nødvendigvis mening at bruge hallen med sine mange kvadratmeter til at lave en leg, som ligesåvel kunne foregå på gulvet på stuen.

Det er en proces, vi langt fra er færdige med. Vi har ønske om at tilbyde et andet læringsmiljø inde, hvor der er større mulighed for fællesskaber med bevægelse. Desuden skal vi have stillet skarpt på, hvilke aktiviteter vi tilbyder hvor, og hvad læringsmiljøerne reelt giver mulighed for.

- Vi har arbejdet med små fællesskaber, hvor fx to børn på skift har leget inde mhp. at styrke deres indbyrdes relation, mens den øvrige børnegruppe har været ude.
- Vi er ofte fælles i Asaa Børnehave, men i nogle situationer prioriterer vi at være aldersopdelte, idet det giver en anden ro til de enkelte grupper og gør det nemmere for børnene at få blik for hinanden.
- Børnehavens ældste børn har på skift været på besøg i skole og SFO mhp. at skabe en genkendelighed og blive bekendt med rammer og rutiner før start disse steder.

Inden udgangen af november 2023:

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hos os betyder det, at...

Kommunikation og sprog er i alt, hvad vi gør, -verbalt og nonverbalt. Vi kan ikke ikke-kommunikere. -Og måden, vi kommunikerer på, har betydning for, hvordan vi oplever andre, lige såvel som det har betydning for, hvordan vi opleves af andre. Vores kommunikation har således betydning for de sociale arenaer, vi indgår i, samt for vores selvopfattelse og personlige udvikling.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Vi arbejder ud fra de 8 samspilstemaer i ICDP.*
Det betyder i praksis, at vi har en anerkendende tilgang, hvor vi bl.a. er i øjenhøjde med børnene, viser at vi kan lide dem og har en udvidende dialog. Vi er tydelige i

vores mimik, og verbalt samt med berøring viser vi tydeligt, at vi vil børnene. Helt konkret får et barn aldrig "nej" til at få et kram.

- *I Asaa Børnehave skælder vi ikke ud, -vi guider, tilbyder handlemuligheder og er nysgerrige på barnets perspektiv.*
Som nævnt under "alsidig personlig udvikling" ved vi, at skæld ud er ødelæggende for selvværdet. Vi ved, at når vi bliver skældt ud, lukker vi af og kan risikere at føle os forkerte. Det gælder også for børnene.
Ved at møde barnet, der ikke vil ud på legepladsen, med guidning, handlemuligheder og/eller en undersøgende og omsorgsfuld tilgang, kan vi undgå, barnet føler sig forkert og undgå, at situationen ender i konflikt. Nogle gange skal der blot lidt snak og et kram til, andre gange er der mulighed for, barnet gør noget andet først, fx læser en bog, og gange igen tager en anden medarbejder over, så situationen bevares så positiv som muligt for barnet. Vi voksne er rollemønstre for børnene, og vores adfærd giver vi videre til børnene.
- *Vi taler med børnene.*
Vi taler om, hvad vi ser, om oplevelser, konflikter, madpakken mv. I dialogen øver børnene reglerne for samtale samt at sætte ord på deres perspektiver og oplevelser.
- *Vi italesætter såvel verbale som nonverbale hensigter og følelser.*
Ved at italesætte hensigter og følelser får børnene kendskab til og skabt sammenhæng mellem det, de ser og det, de hører. De får således opbygget et ordforråd, de på sigt selv kan bruge til at beskrive deres hensigter og følelser.
- *Vi benævner, har en udvidende dialog med børnene og anvender dialogisk læsning som metode til at udvide børnenes ordforråd.*
Jo mere vi benævner, jo flere ord får børnene i deres ordforråd, og jo bedre forudsætninger har de for at klare sig godt i uddannelsessystemet og dermed i ungdoms- og voksenlivet.
Dette sker fx i garderoben, hvor vi, i stedet for bare at lyne jakken, italesætter, at vi skal lyne lynlåsen, eller ved højtlesning, hvor vi spørger ind til, hvad der mon sker næst, og taler om betydningen af ord. I andre situationer giver vi valgmuligheder; fx er pelsen blød eller ru at røre ved?
- *Sang og musik er en del af vores hverdag.*
I Asaa børnehave synger vi dagligt med børnene. Når vi synger flyder ordene lettere, og de udtalevanskeligheder, nogle børn har, synes at forsvinde. For at stimulere sprogudviklingen og for at de børn, der har sproglige udfordringer, oplever gentagelse og genkendelighed, har vi hver måned fokus på en bestemt sang. Sangen deles med forældrene via Aula, hvorved vi bygger bro mellem hjem og børnehave.
- *Tal og bogstaver hænger synligt på stuerne, og der er billeder samt ord på kasser med legetøj.*
Vi refererer til og inddrager billederne af bogstaverne i dialogen med børnene, og børnene spørger til, hvad ting starter med eller udpeger bogstaver, der indgår i deres navn. Desuden oplever børnene sammenhæng og genkendelighed mellem det visuelt konkrete og det mere udefinerbare skrevne ord, når vi på kassen med biler har et billede samt selve ordet påsat.
- *Vi arbejder ud fra Brønderslev Kommunes sprogstrategi.*
Konkret sprogvurderer vi alle børn, inden de fylder 3,4 år. Vurderingen giver anledning til 3 forskellige indsatser; generel, fokuseret eller særlig indsats.
For de børn, der scorer fokuseret eller særlig indsats, laves der en individuel handleplan for sprogarbejdet, ligesom disse børn ugentligt deltager i sprogklub i børnehaven, hvor der arbejdes ud fra handleplanerne.
For børnene i særlig indsats laves der ydermere en henvendelse til tale- og hørekonulenten i PPR mhp. at få en faglig vurdering af, hvordan vi bedst muligt

understøtter barnets sproglige udvikling, og om der er behov for anden indsats end den, hjem og dagtilbud kan tilbyde.

Dette tema har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

- Forældrebestyrelsen vurderer:
  - ✓ Medarbejdere kommer i øjenhøjde.
  - ✓ Der ses bogstavinteresse hos børnene, -de begynder at reflektere over sammenhæng.
  - ✓ Månedens bog/historie: guider til at læse og spørge til historier. Udvikler sprog.
  - ✓ Trin for trin tegning motiverer børn til at prøve selv.

Forældre kan understøtte temaet ved, at:

- ✓ Synliggøre tal og bogstaver.
- ✓ Synge sange fra Aula hjemme.
- ✓ Læse historier. Fx e-reolen.
- Sprogstart: Asaa Børnehaves ældste børn har haft 6 ugers sprogstartforløb. Her har de 3 gange på en uge arbejdet med den samme bog, -den er læst, genfortalt, der er talt om særlige ord, der er relateret til egne oplevelser og bogen er bearbejdet gennem leg, spil eller tegning.
- Hver måned har vi fokus på en bestemt sang, som synges dagligt på stuerne og deles via Aula med forældrene. Den hyppige gentagelse gør, at børnene hurtigt lærer teksten, og stoltheden stråler ud af dem, når de som gruppe kan synge sangen uden voksenassistance.
- Medarbejdergruppen har lavet et KVALid-forløb om "Børnesyn, -nærvær og følelser." Forløbet har givet anledning til undersøgelse af hvem der tager initiativ til kommunikationen mellem voksen og barn, samt hvilken betydning det har for børnenes kommunikation med de voksne og hinanden, om børnene har faste pladser eller selv vælger. Dataindsamling har vist at både børn og voksne indbyder til dialog, -dog er nogle børn mere opsøgende på dialogen end andre. Forløbet evalueres i juni 2022.

Inden udgangen af november 2022:

- Fra august og frem har vi haft et 10-ugers sprogforløb. Oprindeligt var forløbet tiltænkt hele børnehaven, men ret blev det målrettet børnehavens yngste børn, da materialet var for let og ikke fængede hos de ældste. Materialet og måden at anvende det på er blevet justeret i fht. de enkelte børn. Nogle børn har haft sprogforløb i en lille gruppe, mens det for andre har været en-til-en eller en medarbejder og to børn.

- Hos de ældste børn i børnehaven er højt-læsning med et dialogisk islæt en del af hverdagen. Der er ikke altid billeder til historien, så børnene skal danne indre billeder, og de inddrages i at huske og genfortælle, hvad der er sket i historien.
- Til samling på stuerne synges der ofte. På gul stue, hos de yngste, er der udvalgt 5 faste sange, hvor der er et piktogram til hver enkelt sang. Piktogrammerne giver genkendelighed og understøtter det verbale sprog. Ved at se piktogrammet kan børnene genkende sangen og italesætte, hvilken de gerne vil synge.
- I efteråret har vi i samarbejde med biblioteket arbejdet med eventyr, hver stue på sin måde ud fra børnenes niveauer. Børnene har fået læst eventyr, og vi har talt om særlige ord og kendetegn i eventyr. De yngste børn har klippet og ophængt fx "de tre bukkebruse," hvilket har givet anledning til mange snakke, mens de ældste børn i små grupper har digtet deres eget eventyr og lavet tegninger dertil. Forløbet faldt sammen med halloween, hvilket gjorde, vi ikke har brugt lige så meget tid og energi på emnet, som det har potentiale til. Dog ser vi en positiv effekt hos særligt de ældste børn, der efterlyser at få læst eventyr.

Inden udgangen af maj 2023:

- Vi har haft et musikforløb hvor en musikpædagog fra Kulturskolen har været i børnehaven en time om ugen i 6 uger. Forløbet blev delt mellem Gul og Grøn stue. Der er sunget sange, øvet rytmer og bevægelse.
- Det er fast kutyme at tale om ugedag, vejr, påklædning mv. i forbindelse med formiddagsmaden på stuerne. På Gul stue med de yngste børn er der et særligt fokus på ugedagene samt børnenes navne, mens der på grøn stue er fokus på såvel ugedag, måned og dato samt begreber som i går, i morgen, i forgårs og i overmorgen.
- I de første måneder af 2023 har vi deltaget i et pilotprojekt "Kroppe Bevæger" i samarbejde med UCN, hvor fokus har været på bevægelse i fht. børns deltagelsesmuligheder. Forløbet har givet indblik i, hvordan forberedelse og visuel understøttelse kan gøre en forskel for det enkelte barns lyst og evne til deltagelse. Et område hvor vi har udviklingspotentiale, og som vi ønsker at arbejde videre med.
- Forældrene har været inddraget i en proces i fht. vores nyhedsbrev. Resultatet er siden blevet bearbejdet i forældrebestyrelsen og medarbejdergruppen, der hver især er kommet med forslag til justeringer. Som følge heraf er der kommet fokus på, at børnene bidrager til at fortælle, hvad der er sket i løbet af dagen, i stedet for medarbejderne blot skriver på whiteboardtavlerne.

Inden udgangen af november 2023:

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hos os betyder det, at...

I vores optik har langt de fleste børn helt naturligt bevægelsesglæden i sig, -de danser spontant, når vi tænder for musikken, og når de skal fra A til B, er det snarere reglen end udtagelsen, at det sker i løb frem for gang. Forskning viser, at bevægelse er godt for os på mange fronter, men som samfund bidrager vi i stigende grad til at dæmpe denne bevægelsesglæde. Dette ønsker vi at ændre på. Vores erfaring er, at fornemmelsen af og kendskabet til ens egen krop og kropslige formåen bidrager til en øget selvforståelse og evne til "at holde styr på sig selv," hvilket igen påvirker vores evne til og måde at være i verden på.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Børne- og vokseninitierede aktiviteter veksler mellem at være stillesiddende og fordrer bevægelse. Der veksles således mellem lav og høj arousal.*
Typisk tilbydes der om morgenen mere rolige aktiviteter, således børnene kan møde ind og engagere sig i leg i sit eget tempo. Nogle vil gerne tegne, perle og have dialog, mens andre har brug for at sidde lidt for sig selv og lege med biler eller læse en bog. I takt med børnene og dagens gang justeres aktiviteterne til at indeholde mere energi og/eller bevægelse; der synges, danses disco, cykles om kap eller noget helt andet.
- *Børnene inddrages i de daglige gøremål.*
Gøremålene udgør en bred vifte af muligheder fra borddækning til at feje ude/inde, bære affald ud, save/kløve brænde, vaske borde el. andet.
- *Vi tilbyder dagligt en særlig aktivitet på legepladsen.*
Aktiviteten igangsættes af en voksen, dog kan det sagtens være på initiativ af et barn, hvorved vi understøtter barnets initiativ og lyst til bevægelse. Fx bygger vi hule, leger "alle mine kyllinger kom hjem", spiller dåsekast, laver motorikbane og lign.
- *Asaa-hallen benyttes en gang ugentlig.*
Børnene er afsted i mindre grupper, fx alders- eller kønsopdelt. Dette giver mulighed for at fokusere aktiviteten til den pågældende gruppe. For de yngste øves fx de grundlæggende motoriske bevægelser, mens de ældste tilbydes bevægelseslege, der i højere grad fordrer evnen til samarbejde.
- *Sang og musik er en del af vores hverdag.*
I Asaa børnehave synger vi dagligt med børnene, ligesom musik i perioder udgør en af de faste aktiviteter i vores ugeplan. Når guitaren tages frem, og der indbydes til sang, udviser børnene en spontan bevægelsesglæde, ligesom humøret automatisk stiger et par grader, -og så er det bare nemmere at sidde stille med madpakken, når man har fået bevæget og mærket sin krop.
- *Den pædagogiske praksis justeres i fht. børn med behov for en særlig pædagogisk indsats.*
Der er børn, der sidder på en luftpude, således de bedre kan mærke sig selv, og børn, der har dagligt har pauser for at have overskud og energi til dagen, aktiviteterne og fællesskabet. I starten systematiseres de enkelte indsatser af den voksne, men i takt med det enkelte barn mærker og bliver bevidst om effekt, efterspørger barnet selv pude eller pause, -også nogle gange på andre tidspunkter end de planlagte. Barnet får således en større kropsforståelse og forståelse/kendskab til egne behov.
- *I 2023 skal Asaa Børnehave deltage i et forskningsprojekt "Idræt i børnehaven – for børn med særlige behov."*
Projektet har fokus på, om idræt/bevægelse kan tilskrives en positiv effekt for børn med særlige behov og/eller i udsatte positioner. Dette spænder bredt fra at være socioøkonomiske udsat til at være motorisk og sundhedsmæssigt udfordret, hvor fysisk bevægelse ikke naturligt tilvælges i dagligdagen.

For Asaa Børnehave vil projektet give en større viden og forståelse for betydningen af fysisk bevægelse samt inspirere til, hvordan vi kan implementere mere bevægelse i vores hverdag på en måde, hvorpå børnene oplever bevægelse som sjovt og positivt.

Dette tema har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

- Forældrebestyrelsen vurderer:
  - ✓ Fin sammenhæng mellem skriv og praksis.
  - ✓ Sang, dans, bevægelse ses i hverdagen.
  - ✓ Skov eller festplads kan anvendes for at udfordre børnene i fht. terræn.

Forældre kan understøtte temaet ved, at:

- ✓ Lege ude med børnene.
- ✓ Deltage i Trille-trolle (leg og bevægelse i hallen) samt byens aktiviteter.
- ✓ Lade børnene gøre de ting selv, som de reelt selv kan.
- I foråret har der en gang ugentlig været en gruppe børn i hallen. Her har fokus for de ældste børn været på regellege og fællesskabende lege, hvor børnene gennem leg har øvet at vente på tur, at acceptere at blive fanget mv. For børnehavens yngste børn har fokus været på at være afsted som gruppe samt på grundbevægelserne, -hoppe, hinke, gribe, kaste mv.
- På legepladsen igangsættes lege/aktiviteter, der fordrer hurtighed, koordinering/præcision eller som stimulerer sanserne.
- Finmotorikken øves flere gange ugentligt i små læringsmiljøer med 1-2 børn sammen med en voksen. Børnene tegner stregerne, klipper med saksen mv. De helt små læringsmiljøer giver børnene en ramme, hvor de kan fokusere og koncentrere sig om opgaven.

Inden udgangen af november 2022:

- Vi har en ugentlig tid i hallen, som i efteråret er brugt på skift af de to stuer. For de yngste har fokus været på grundbevægelserne samt det at være med i en fællesleg, mens de ældste har fokus på regellege og det sociale aspekt i disse.
- Hver mandag er en gruppe børn på tur. De ældste har haft et forløb, hvor de hver gang er gået til det samme sted i den nærliggende skov for at følge årets gang og være nysgerrige og undersøgende på naturen. Der er fundet en rævehule, og da åens gennemløb var stoppet til, gav dette grundlag for dialog og for at rense op, så vandet igen kunne løbe frit.
- Børnene inddrages i hverdagens gøremål ude og inde. -Og de vil gerne. Det veksler mellem at børnene tager initiativ og vi voksne indbyder børnene til deltagelse. Fx har vi fået brænde, som skulle køres ind til skuret; nogle børn havde brænde bag på cyklen, mens andre bar det i armene og kunne mærke, hvordan musklerne arbejdede. I en anden situation ville et barn lege med plusplusser, men da de var beskidte efter at have været med på legepladsen, blev aktiviteten i første omgang at vaske dem rene.
- Såvel ude som inde tilbydes der ofte sanseleg; fx modellervoks, leg med vand og kartoffelmel eller det at bage, hvor børnene mærker melet men også hvordan fornemmelsen ændres, når melet blandes med andre ting.

Inden udgangen af maj 2023:

- Vi har haft et musikforløb hvor en musikpædagog fra Kulturskolen har været i børnehaven en time om ugen i 6 uger. Forløbet blev delt mellem Gul og Grøn stue. Der er sunget sange, øvet rytmer og bevægelse.
- I de første måneder af 2023 har vi deltaget i et pilotprojekt "Kroppe Bevæger" i samarbejde med UCN, hvor fokus har været på bevægelse i fht. børns deltagelsesmuligheder.
Forløbet har givet et andet syn på, hvornår og hvordan børn deltager. At bevæge sig i yderkanten, eller at gå til og fra, er også at deltage.
Vi oplever, at det at kigge på kan være udslagsgivende for at barnet senere gerne vil deltage mere aktivt.
Ligeledes har vi set, hvordan forberedelse og visuel understøttelse kan gøre en forskel for det enkelte barns lyst og evne til deltagelse. Et område hvor vi har udviklingspotentiale, og som vi ønsker at arbejde videre med.
- Sideløbende med pilotprojektet har vi arbejdet med KVALid "bevægelse og pædagogen som rollemodel."
Ovenstående har også været aktuelt her. Vi har her fået en ny opmærksomhed på, hvor vi tilbyder eller begrænser børnenes lyst til bevægelse. Vi fandt, at børnene ofte begrænses indendørs, samt at vi ikke altid udnytter vores rammer optimalt. Fx giver det ikke nødvendigvis mening at bruge hallen med sine mange kvadratmeter til at lave en leg, som ligesåvel kunne foregå på gulvet på stuen.
Det er en proces, vi langt fra er færdige med. Vi har ønske om at tilbyde et andet læringsmiljø inde, hvor der er større mulighed for fællesskaber med bevægelse. Desuden skal vi have stillet skarpt på, hvilke aktiviteter vi tilbyder hvor, og hvad læringsmiljøerne reelt giver mulighed for.

Inden udgangen af november 2023:

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskers forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hos os betyder det, at...

Naturen kan noget, som vores indemiljøer ikke kan. Der er anderledes højt til loftet, og uanset hvem man spørger, er humøret typisk højere efter en gå- eller cykeltur, så vores natur er noget, vi både skal bruge og værne om.

Vores udgangspunkt for læreplanstemaet er det nære, det der er tæt på børnene, hvorfra vi kan udvide og give et bredere perspektiv.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Vi er nysgerrige på børnenes interesser og bruger denne viden til at skabe et læringsmiljø / et fælles tredje i fht. den enkelte og gruppen.*
Et barn har fx fundet en bille og viser den frem. Sammen har vi en udvidende dialog, hvor vi taler om farven, antal ben, hvor den lever m.v. Typisk trækker det flere børn til, der gerne vil være med i snakken eller selv vise et insekt frem. Nogle gange ansporer dette til insektjagt på legepladsen, eller vi finder en iPad for at søge mere viden om dyret.
- *Vi arbejder i små læringsmiljøer og inddrager nærmiljøet.*
I Asaa Børnehave arbejder vi ud fra en fast ugeplan, hvor hver dag har fokus på en særlig aktivitet. En af aktiviteterne er turdag hver 14. dag, hvor en mindre gruppe er på tur væk fra børnehaven, fx til skoven, stranden eller FDF-huset i byen. På turene er der fx opmærksomhed på årets gang i naturen, -bladene der skifter farve, blomster der vokser frem, eller på hvilke dyr og dyrespor vi kan finde i skovbunden. De små læringsmiljøer er ligeledes synlige i hverdagen, hvor der laves naturbingo på legepladsen eller bygges en hule ved piletræerne. Børnene erfarer i de små læringsmiljøer på legepladsen og på turene, at der er masser af aktivitetsmuligheder i naturen i sig selv.
- *Børnene inddrages i de daglige gøremål.*
I fht. natur, udeliv og science kan gøremålene være at feje, samle affald, save/kløve brænde, vaske borde el. andet. Gøremålene giver anledning til dialoger og læring: Når der samles affald og vi taler fx om, hvor lang tid, affaldet er om at forgå, eller hvordan det påvirker naturen og dyrelivet. Herigennem lærer børnene om bæredygtighed, og de reagerer, når de

set affald efterladt på legepladsen.

Ligeledes spiller science ind, fx når flagstangen ikke bliver ren af at blive tørt med en våd klud, men der skal sæbe og en svamp til, eller når vi sammen fejer, for at børnene ikke glider, når de løber på de tilsandede fliser.

➤ *Vi tager udgangspunkt i årets gang.*

Dialoger og aktiviteter tager sit udspring i, hvad årets gang indbyder til. Vi bygger snemænd, dyrker krydderurter og grøntsager, som senere indgår i køkken- og/eller bålaktivitet med børnene. Børnene lærer årets cyklus at kende og forbinder denne med bestemte aktiviteter.

I det hele taget inddrages naturens materialer i aktiviteter. Dette fx når der laves små billeder med sand, males med mælkebøtter eller laves kastaniefigurer. Med andre ord skaber børnene kunst med naturens materialer.

➤ *Vi byder forældres bidrag/initiativer velkomne, i det omfang det er muligt og sikkerhedsmæssigt forsvarligt.*

Dette giver børnene nogle oplevelser, vi ellers ikke kan give dem. Fx har en mormor været her og lavet påskekranse i pil sammen med børnene, og en forælder har medbragt sine heste, som alle børn har fået en træktur på.

Dette tema har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

➤ Forældrebestyrelsen vurderer:

- ✓ Fin sammenhæng mellem skriv og praksis.
- ✓ Skov eller festplads kan anvendes for at udfordre børnene i fht. terræn og give andre oplevelser.

Forældre kan understøtte temaet ved, at:

- ✓ Lege ude med børnene.
- ✓ Deltage i byens aktiviteter.

➤ Vi arbejder løbende med temaet. Senest har børnene leget/eksperimenteret med vand og kartoffelmel (neutonsk væske) for herigennem at lære og tilegne sig ny viden. Denne aktivitet gav anledning til gode dialoger og refleksioner, fx “hey, det ligner sne, men det er bare ikke lige så koldt som sne” - “ej, se det smelter mellem fingrene” - “hvad sker der, hvis vi hælder mere vand i?” “eej se, det smelter” - “det ligner glasur til fastelavnsboller” - “hallo, nu er det tørt, hvordan bliver det vådt igen?”

➤ Forældreinitiativer har, som nævnt ovenfor, budt på besøg af en mormor, der har lavet påskekranse med børnene, og snart flytter Asaa Børnehave for en dag på bondegård, hvor vi bl.a. skal se køerne og erfare, hvor meget mælk sådan en kan give om dagen. Sidstnævnte giver børnene et lille indblik i en verden, som mange af os ikke har personlig erfaring med.

Inden udgangen af november 2022:

- Hver mandag er en gruppe børn på tur. De ældste har haft et forløb, hvor de hver gang er gået til det samme sted i den nærliggende skov for at følge årets gang og være nysgerrige og undersøgende på naturen. Der er fundet en rævehule, og da åens gennemløb var stoppet til, gav dette grundlag for dialog og for at rense op, så vandet igen kunne løbe frit.
- Børnene finder og samler ofte insekter på legepladsen, som så stolt vises til de voksne og derfra er genstand for dialog, undersøgelse og læring. Fx blev der fundet en sommerfuglelarve. Denne kom i et terrarie og blev dagligt passet og plejet sammen med børnene, som fulgte nøje med i sommerfuglelarven, kommenterede og stillede spørgsmål.
- Kendskabet til naturen leges ind med fx naturbanko, hvor spillepladen justeres til årstiden, og børnene skal finde de pågældende ting på legepladsen. Spillet skærper børnenes opmærksomhed på naturen omkring sig, og de lægger mærke til små detaljer.
- Sanseraktivitet af forskellig art tilbydes og efterspørges ofte, ligesom de nogle gange opstår af sig selv i nuet i samværet mellem børn og voksne. Aktiviteter som bading eller leg med vand og kartoffelmel stimulerer ikke blot børnenes sanser, men stimulerer også børnenes nysgerrighed i fht. hvordan ting fungerer sammen og påvirkes. Det er science i børnehøjde, når der eksperimenteres med hvordan kartoffelmelet er hårdt i vandet, men når det løftes op, smelter det i hånden, eller når vi laver forsøg for at se, hvad der sker med en vingummi, når den kommer i vand.

Inden udgangen af maj 2023:

- Der er fortsat ugentligt en gruppe på tur ud af huset. (Se ovenstående)
- Vi griber de muligheder, årstiden byder på.
Vinteren bød på sne og dermed masser af leg i sneen og også forsøg. Sammen med børnene blev det undersøgt, hvor hurtigt sne smelter, -om der er forskel på om det "bare" er fyldt let i en kop, eller om det er presset sammen, samt om der efterfølgende var forskel på vandmængden.
I foråret havde en solsort bygget rede i vores cykelskur. Det førte til, at der dagligt blev taget et billede, så forløbet fra æg til flyvefærdig fugleunge tæt kunne følges.
- Vi har haft aktivitetsforløb om dyr. Udgangspunktet var kæledyr og førte bl.a. til samtaler om hvilke dyr, der er kæledyr, og hvilke der ikke er.
Forløbet blev ikke foldet ud og bearbejdet i sit fulde potentiale. Fremadrettet vil vi justere rammen, således faste ugentlige aktiviteter holde pause, mens vi har temaforløb.

Inden udgangen af november 2023:

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer

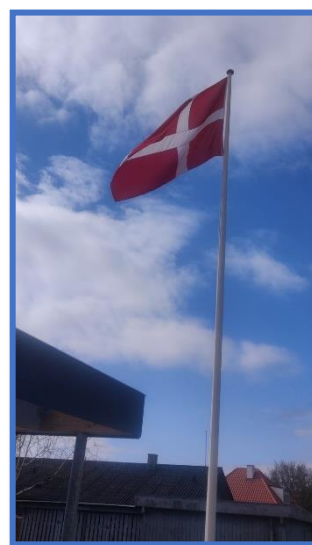
børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hos os betyder det, at...

Vores kultur, det æstetiske og fællesskaberne, vi indgår i præger, hvem vi udvikler os til at være som individ og menneske. Derfor er det vigtigt for os, at børnene i Asaa Børnehave oplever nogle fællesskaber som "løfter" og udvikler dem men som samtidig lærer dem rummelighed og respekt overfor hinandens og andres forskelligheder, hvad enten forskelligheden vedrører udseende, tro, meninger eller andet.

I dagligdagen i Asaa Børnehave ses, at:

- *Vi tager udgangspunkt i årets gang.*
Dialoger og aktiviteter/temaer tager sit udspring i årets gang, mærkedage og højtider. Børnene lærer årets cyklus at kende og forbinder denne med bestemte aktiviteter. Fx at vi forbereder fastelavn og slutter dette med tøndeslagning, ligesom vi hejser flaget sammen med børnene på børnenes fødselsdage og nationale flagdage for at markere, at der er noget særligt på færde.
- *Børnene inddrages i de daglige gøremål.*
Dette betyder, at børnene kender dagens rutiner og i store træk ved, hvad der skal ske hvornår. Børnene deltager på skift i at gøre klar til fx måltider. Det giver anledning til dialoger, om hvad der spises, hvilke regler/rutiner der er i børnehaven og hjem mv. Yderligere giver det børnene oplevelsen af ansvar, idet deres indsats har betydning for gruppen og dagens forløb.
- *Sang og musik er en del af hverdagen.*
Sang og musik samler og giver energi. Vi synger dagligt, -sange som børnene efterspørger eller månedens sang, der med sin hyppige gentagelse bliver kendt for børnene og nogle gange bidrager med kendskab til nye ord. Tilsvarende gør sig gældende, når en gruppe børn deltager i musikforløb med en musikpædagog fra Kulturskolen eller i børnehavens egen musikklub, hvor der begge steder er fokus på rytme, sang og bevægelse.
- *Der er åbenhed og dialog i fht. individuelle behov.*
I Asaa Børnehave er der fx børn, der dagligt har brug for en pause for at have energi til at begå sig. Der kan være børn, der synes, det er snyd eller undrer sig og spørger ind, og her gives der svar. Børnene erfarer og accepterer herigennem, at der er forskel på, hvad vi hver især har brug for, ligesom de børn, det vedrører, føler sig set, hørt og forstået.
- *Vi arbejder i små læringsmiljøer på tværs af alder, køn, interesser mv.*
Nogle gange er gruppen fastsat ud fra en bestemt aktivitet, som sprogklub eller hal, andre gange tilbydes en bestemt aktivitet, fx "alle mine kyllinger kom hjem" ude på legepladsen, hvor børnene frit kan vælge til og fra. De varierende små læringsmiljøer bidrager til, at børnene ser nye sider af hinanden og fx opdager et interessefællesskab med en, de normalt ikke søger i legen. Tilsvarende sker når vi i ferieperioderne har feriesamarbejde med Børnehuset Himmelblå i Dronninglund, hvor børn og voksne har aktiviteter og er sammen på tværs af de to institutioner. Her skabes grobund for nye venskaber, dels med børn, man ikke kendte i forvejen, dels med børn fra egen institution idet de sædvanlige venner måske holder fri og derfor ikke er tilstede.

Dette tema har vi senest arbejdet med:

Inden udgangen af maj 2022:

- Forældrebestyrelsen vurderer, at forældre kan understøtte temaet ved, at:
  - ✓ Deltage i byens arrangementer.
  - ✓ Lave legeaftaler for børnene.
  - ✓ Tale positivt om børnehave, børn og forældre.
- Med udgangspunkt i årets gang har vi arbejdet med fastelavn, hvor børnene har malet tønder, klippet masker, bagt fastelavnsboller mv. som forberedelse til selve tøndeslagningen. Ligeledes blev påsken markeret med relevante aktiviteter, fx så karse og ægge-løb på legepladsen.
- I foråret har Asaa Børnehaves yngste- og mellemgruppe deltaget i musikforløb en gang om ugen hen over seks uger med en musikpædagog fra Kulturskolen.
- Hele børnehaven har været i teateret og set "Antons sten," -en kulturel oplevelse som efterfølgende gav anledning til mange snakke.

Inden udgangen af november 2022:

- Medarbejdergruppen har arbejdet med KVALid i fht. "Forældresamarbejde, modtagelse og afsked." Der er samlet data på, om der siges godmorgen og farvel til alle børn. Dette har ført til et større fokus på også at få hilst på børnene, når man møder ind senere på dagen. Ligeledes er der lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt forældrene i fht. deres oplevelse med temaet. Her gives der udtryk for, at forældrene oplever, at deres børn tages godt imod om morgenen, og at der gives den hjælp, der er behov for. Dog er der enkelte, der ikke er klar over vores rutiner, når man går hjem om eftermiddagen, hvilket går godt i tråd med, at medarbejderne oplever, der er enkelte forældre, der går hjem med deres barn uden at sige farvel. Vi skal derfor have beskrevet vores afskeds-rutiner og have dem formidlet ud til forældrene.

- I efteråret har vi i samarbejde med biblioteket arbejdet med eventyr, Børnene har fået læst eventyr, og vi har talt om særlige ord og kendetegn i eventyr. De yngste børn har klippet og ophængt fx "de tre bukkebruse," hvilket har givet anledning til mange snakke, mens de ældste børn i små grupper har digtet deres eget eventyr og lavet tegninger dertil. De ældstes eventyr og tegninger bliver sammen med tilsvarende fra dagtilbudsområde Øst's øvrige børnehaver samlet til bog, som børnehaverne får.
- Der tales om og markeres flagdage og højtider, men pædagogisk og læringsmæssigt for børnene er der plads til forbedring. Fremover ønsker vi at arbejde mere temarelateret, særligt med højtiderne, så der arbejdes med dem over en periode og på flere måder.

Inden udgangen af maj 2023:

- Vi har haft et musikforløb hvor en musikpædagog fra Kulturskolen har været i børnehaven en time om ugen i 6 uger. Forløbet blev delt mellem Gul og Grøn stue. Der er sunget sange, øvet rytmer og bevægelse.
- Vi har arbejdet med små fællesskaber, hvor fx to børn på skift har leget inde mhp. at styrke deres indbyrdes relation, mens den øvrige børnegruppe har været ude.
- Vi er ofte fælles i Asaa Børnehave, men i nogle situationer prioriterer vi at være aldersopdelte, idet det giver en anden ro til de enkelte grupper og gør det nemmere for børnene at få blik for hinanden. Dette opleves fx når de ældste børn er på besøg i skolen eller en gruppe børn er i hallen/på tur.
- I de første måneder af 2023 har vi deltaget i et pilotprojekt "Kroppe Bevæger" i samarbejde med UCN, hvor fokus har været på bevægelse i fht. børns deltagelsesmuligheder.
Forløbet har givet et andet syn på, hvornår og hvordan børn deltager samt på betydningen af vores rollefordeling. Vi var ikke i tvivl om, at vores aktive deltagelse i aktiviteter har en positiv effekt på børnenes lyst til deltagelse. Men hvor stor/afgørende betydning blev rigtig tydelig via forskernes observationer af vores praksis. Hvis begge deltagende medarbejdere tager sig af "de små ting" -et barn der har brug for en arm om sig for at sidde, to børn der begge vil have den samme ting mv. kommer der langt hurtigere uro i gruppen og fokus på aktiviteten forstyrres/fjernes. Er rollefordelingen derimod tydelig i fht. hvem der er ansvarlig for aktiviteten, og hvem der tager sig af "de små ting", kan det meget vel være fokus forstyrres, men det er mere kortvarigt, og aktiviteten kan fortsættes med større succes.
Det er en læring, vi har in mente og ønsker at arbejde videre med i andre situationer.
- Sideløbende med pilotprojektet har vi arbejdet med KVALid "bevægelse og pædagogen som rollemodel."
Ovenstående har også været aktuelt her. Derudover har vi fået en ny opmærksomhed på, hvor vi tilbyder eller begrænser børnenes lyst til bevægelse. Vi fandt, at børnene ofte begrænses indendørs, samt at vi ikke altid udnytter vores rammer optimalt. Fx giver det ikke nødvendigvis mening at bruge hallen med sine mange kvadratmeter til at lave en leg, som ligesåvel kunne foregå på gulvet på stuen.
Det er en proces, vi langt fra er færdige med. Vi har ønske om at tilbyde et andet læringsmiljø inde, hvor der er større mulighed for fællesskaber med bevægelse. Desuden skal vi have stillet skarpt på, hvilke aktiviteter vi tilbyder hvor, og hvad læringsmiljøerne reelt giver mulighed for.
- Forældrene har været inddraget i en proces i fht. vores nyhedsbrev. Alle har haft mulighed for, via Forms, at svare ind om fx indholdet i nyhedsbrevet opleves

relevant. Undersøgelsen viste, at en stor andel læser nyhedsbrevet og finder informationen relevant. Ved nogle af dem, der ikke læser det, handler det fx om længden.

Resultatet er siden blevet bearbejdet i forældrebestyrelsen og medarbejdergruppen, der hver især er kommet med forslag til justeringer mhp. at gøre nyhedsbrevet relevant og overkommeligt for dem, der vælger det fra. Fx at indholdet bliver kort og konkret, -at prosa sorteres fra, eller at der differentieres i, hvor informationen gives (whiteboardtavle, Aula eller nyhedsbrev). Som følge heraf er der kommet fokus på, at børnene bidrager til at fortælle, hvad der er sket i løbet af dagen, i stedet for medarbejderne blot skriver på whiteboardtavlerne.

Inden udgangen af november 2023: